SWV VO Midden-Holland & Rijnstreek

Schoolaanwezigheid

Jaarverslag 2024-2025

Inhoud

HOOFDSTUK 1 | KADERS **3**

1.1 Schoolaanwezigheid 3

HOOFDSTUK 2 | SAMENWERKING MET DE SCHOLEN **4**

2.1 Activiteiten 4

2.2 Definities voor thuiszitter en risicoleerling 5

2.3 De cijfers 6

2.4 Bespreking resultaten 9

HOOFDSTUK 3 | SAMENWERKING MET LEERPLICHT, JGZ, JEUGDHULP EN GEMEENTEN **11**

3.1 Activiteiten 11

3.2 De cijfers 12

3.3 Bespreking resultaten 13

HOOFDSTUK 4 | VSV-SAMENWERKING MET SCHOLEN, MBO, DSP EN GEMEENTEN **15**

4.1 Activiteiten 15

4.2 De cijfers en bespreking resultaten 15

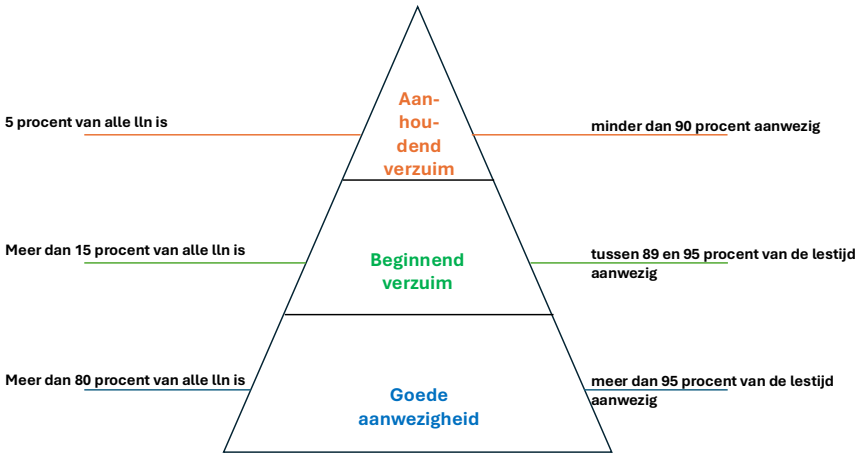
HOOFDSTUK 5 | AANBEVELINGEN VOOR KOMEND SCHOOLJAAR **18**

Hoofdstuk 1 | Kaders

1.1 Schoolaanwezigheid

Dit jaarverslag geeft een beeld van de activiteiten die het samenwerkingsverband in samenwerking met de scholen, de gemeenten (o.a. leerplicht, jeugdhulp) en andere betrokkenen uitvoert om leerlingen in het v(s)o in de regio zoveel mogelijk op school onderwijs te laten volgen.

Elke leerling verdient een positieve en waardevolle onderwijservaring. Aanwezigheid is daarvoor een belangrijke basis. Steeds meer scholen en het samenwerkingsverband kiezen dan ook voor een proactieve aanpak: niet het verzuim centraal stellen, maar juist het versterken van aanwezigheid. Een schoolbrede aanpak, onderbouwd met data en gebaseerd op bewezen methodes, maakt het mogelijk om aanwezigheid te stimuleren én verzuim vroegtijdig te signaleren. Het Multi-Dimensional Multi-Tiered System of Support (MD-MTSS) helpt scholen om hun aanpak van aanwezigheid te versterken en structureren. Zie de figuur hieronder.

Omdenken van verzuim naar schoolaanwezigheid

Het samenwerkingsverband stimuleert de scholen te werken met bovenstaand model voor schoolaanwezigheid. Onze ambitie is dat alle leerlingen onderwijs op school volgen en zich onderdeel van de schoolgemeenschap voelen. De leerlingen gaan naar school en worden daar gezien en gehoord. Ze worden gemist als ze er niet zijn.
De scholen monitoren zelf de schoolaanwezigheid van de leerlingen. Het samenwerkingsverband monitort het aanhoudend verzuim op basis van de meldingen van de scholen. Dit jaarverslag behandelt alleen het aanhoudend verzuim van leerlingen. Daarbij is het taalgebruik nog gebaseerd op de ‘oude’ termen thuiszitters en risicoleerlingen.

Hoofdstuk 2 | Samenwerking met de scholen

2.1 Activiteiten

In ons samenwerkingsverband geldt de afspraak dat alle scholen een verzuimprotocol en het meldprotocol van de betrokken bureaus leerplicht hanteren. Zo worden leerlingen met verzuim snel gesignaleerd en wordt er passende actie genomen. Indien het verzuim langduriger of zorgwekkend wordt, vindt opschaling plaats naar het ondersteuningsteam van de school. In overleg met leerling en ouders worden interventies in gang gezet.

Het Onderwijsloket van het samenwerkingsverband vraagt bij de scholen en bij leerplicht periodiek op welke leerlingen langdurig relatief verzuimen. De onderwijsdeskundigen van het loket begeleiden de scholen (daar waar nodig) bij het vinden en in gang zetten van passende interventies voor deze leerlingen.
De Onderwijs Opvangvoorziening (OOV) is één van de bovenschoolse arrangementen van het samenwerkingsverband die onder andere voor leerlingen met verminderde schoolaanwezigheid wordt ingezet. De OOV is een onderwijs-zorg-arrangement gericht op het versterken van leerlingen opdat zij weer naar (de eigen) school kunnen terugkeren. Na aanvraag door de school van het arrangement beslist het Onderwijsloket welke leerlingen gebruik kunnen maken van de Onderwijs Opvangvoorziening[1].
Het samenwerkingsverband bespreekt het thema schoolaanwezigheid regelmatig in de directiekamers en de netwerken van coördinatoren onderwijsondersteuning en begeleiders passend onderwijs.

Het Onderwijsloket coördineert de doorzettingsmacht van het samenwerkingsverband in gevallen waarin er onduidelijkheid is over de zorgplicht (de regeling is opgenomen in het Ondersteuningsplan, deel B). Bij de overstap po-vo wordt standaard een overleg hiertoe ingepland en gedurende het schooljaar naar behoefte. De doorzettingsmacht voor het onderwijs is in de regio belegd bij de gezamenlijke directies van de scholen onder regie van het samenwerkingsverband. Indien dit niet tot een gewenst resultaat leidt, heeft het bestuur van het samenwerkingsverband, na tussenkomst van de schoolbesturen, uiteindelijk het laatste woord.

[1] Het samenwerkingsverband kent drie OOV-locaties: in Alphen aan den Rijn, in Gouda en in Schoonhoven

2.2 Definities voor thuiszitter en risicoleerling

Thuiszitters en risicoleerlingen vormen samen de groep leerlingen met langdurig of zorgwekkend (in het MD-MTSS-model: aanhoudend) verzuim, voor wie de partners gezamenlijk interventies zoeken om het verzuim op te lossen. Onze definities van thuiszitters en risicoleerlingen zijn regionaal overeen gekomen met leerplicht, zowel in Midden-Holland als in Rijnstreek. Hieronder staan de definities die wij hanteren. Zieke leerlingen met langdurig verzuim worden in de tellingen van het samenwerkingsverband meegenomen.

Thuiszitter

Een leerling die langer dan 4 weken vrijwel continue (richtlijn 90%) ongeoorloofd verzuimt, geen vrijstelling heeft en geen startkwalificatie heeft, of niet staat ingeschreven op een school. Reden is:

- Leerling wil niet naar school;
- Ouders sturen hun kind niet naar school[2];
- Geen overeenstemming ouders/school over passende onderwijsplek;
- Leerling heeft geen schoolinschrijving (absoluut verzuim).

Risicoleerling

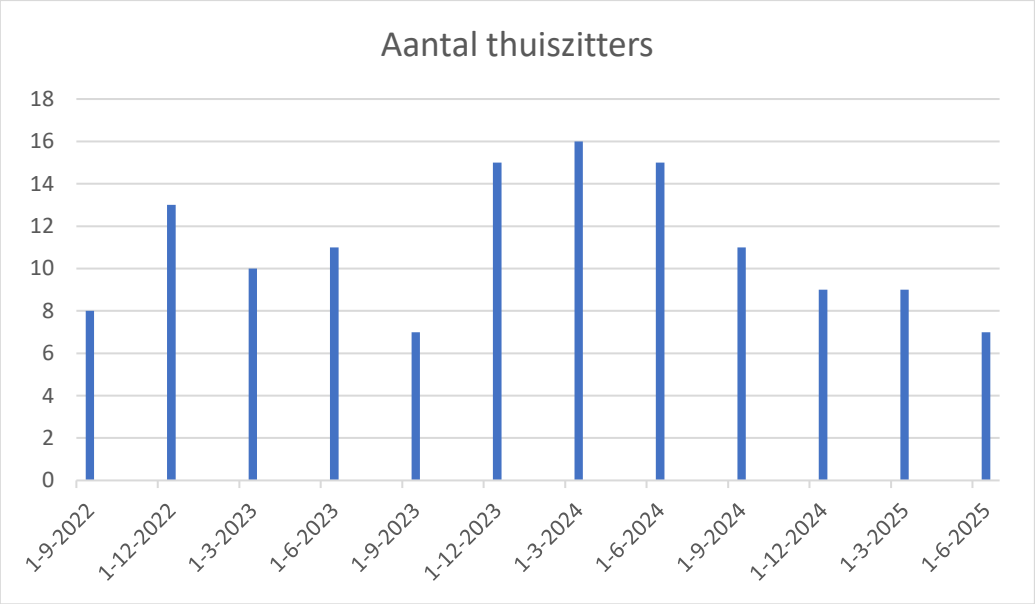
- Een leerling die gedurende 4 weken structureel* geoorloofd verzuimt wegens medische of psychische omstandigheden (artikel 11d LPW);
- Leerling (deels) geschorst (artikel 11c LPW);
- Leertijdvermindering heeft (artikel 12 WEC, Variawet)

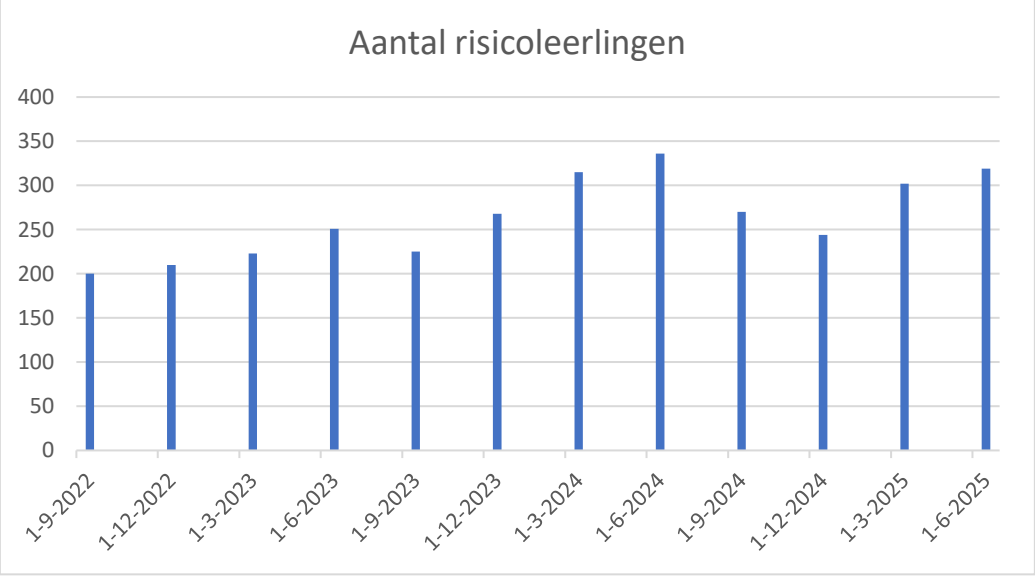
*Structureel= wekelijks terugkerend minimaal de helft van de lesuren.

[2] Hiertoe worden niet de kinderen gerekend met een vrijstelling op basis van persoonlijke levensovertuiging

2.3 De cijfers

Het samenwerkingsverband inventariseert elk kwartaal de aantallen thuiszitters en risicoleerlingen bij de scholen. In de volgende tabellen zijn de aantallen thuiszitters respectievelijk risicoleerlingen over de laatste drie jaar weergegeven.

Het gemiddelde aantal thuiszitters bedroeg in 2024/2025 9 per kwartaal. Het gemiddelde aantal risicoleerlingen bedroeg 284. Samen gaat het dus om gemiddeld 293 leerlingen per kwartaal met aanhoudend verzuim. Dit is een stabilisatie ten opzichte van het voorgaande jaar. (NB. Een thuiszitter of risicoleerling kan meerdere kwartalen in de tellingen voorkomen. De cijfers per kwartaal kunnen dus niet worden opgeteld tot een totaal per jaar).

Waarschijnlijk hebben we afgelopen jaar niet alle leerlingen met aanhoudend verzuim in beeld gehad. Door de overstap naar een nieuwe versie van het digitale meldsysteem moesten alle verwerkingen weer ingeregeld worden bij zowel de scholen als het samenwerkingsverband. Enkele scholen hebben toen enige tijd geen of minder verzuimleerlingen gemeld.

Dertig schoollocaties melden het verzuim bij het samenwerkingsverband. Dit zijn schoollocaties van het regulier voortgezet onderwijs binnen de regio van het samenwerkingsverband (voor al hun ingeschreven leerlingen) en van het voortgezet speciaal onderwijs binnen en buiten het samenwerkingsverband (voor de leerlingen die wonen in de regio van het samenwerkingsverband). Het samenwerkingsverband ziet dat de actualiteit en volledigheid van de meldingen te wensen overlaat, ondanks veelvuldig rappelleren naar de scholen.

Redenen voor verzuim

De in ons registratiesysteem door de scholen aangegeven redenen voor het langdurig verzuim zijn in onderstaande tabellen in percentages weergegeven.

Thuiszitters, geregistreerde hoofdoorzaken			
Schooljaar	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Er is geen (overeenstemming over het) onderwijsaanbod	17%	19%	48%
Leerling verzuimt ongeoorloofd	29%	15%	42%
Leerling nu psychisch niet in staat tot volledig onderwijs op school	29%	42%	9%
Er is een passende onderwijsplek, maar er is wachttijd	7%	6%	0%
Leerling nu fysiek niet in staat tot volledig onderwijs op school	7%	4%	0%
Niet ingevuld	12%	15%	1%

Risicoleerlingen, geregistreerde hoofdoorzaken			
Schooljaar	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Leerling nu psychisch niet in staat tot volledig onderwijs op school	54%	55%	74%
Leerling nu fysiek niet in staat tot volledig onderwijs op school	18%	14%	17%
Leerling verzuimt ongeoorloofd	9%	10%	3%
Er is een passende onderwijsplek, maar er is wachttijd	1%	1%	2%
Er is geen (overeenstemming over het) onderwijsaanbod	4%	1%	1%
Niet ingevuld	15%	18%	4%

Bij de thuiszitters zien we als belangrijkste hoofdoorzaken ‘Er is geen overeenstemming over het (onderwijs-) aanbod’ en ‘Leerling verzuimt ongeoorloofd’. Dit hangt samen met de definitie voor thuiszitter. Deels betreft dit de fase dat er nog geen hulpverlening of plan vanuit school is opgestart, omdat het gesprek daarover nog loopt. Deels betreft het situaties waarin er geen overeenstemming met of medewerking van de leerling of de ouders is, waardoor er geen voortgang is in het proces. In beide gevallen wordt de leerling als thuiszitter geregistreerd. Bij veel leerlingen voor wie bij de start van het verzuim ‘ongeoorloofd’ wordt ingevuld, blijkt in de gesprekken die gevoerd worden dat de leerling door zijn situatie (thuis, op school of in de vrije tijd) psychisch niet in staat is tot volledig onderwijs op school. Bij de risicoleerlingen zien we dat deze hoofdoorzaak veruit het meeste voorkomt bij de leerlingen. Het fysiek niet in staat zijn tot volledig onderwijs op school betreft veelal ziekte of een medische oorzaak.

Het percentage ‘niet ingevuld’ is bij de hoofdoorzaken afgenomen van 18 naar 4 procent. Dat is een mooie ontwikkeling!

Interventies

De in ons registratiesysteem aangegeven interventies om het verzuim op te lossen, zijn in onderstaande tabellen in percentages weergegeven.

Thuiszitters, geregistreerde interventies Schooljaar	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Geen; moet nog opgestart worden	67%	57%	36%
Ll niet op school: dagbesteding/behandeling/opname zonder onderwijsaanbod	5%	17%	19%
Arrangement eigen school (zonder indicatie jeugdhulp)	10%	19%	10%
Ll niet op school: dagbesteding/behandeling/onderwijs met onderwijsaanbod	0%	4%	8%
Arrangement eigen school (met indicatie jeugdhulp)	0%	0%	6%
Arrangement Onderwijsopvangvoorziening	0%	2%	3%
Ll deels op school, deels dagbesteding/stage/behandeling	0%	2%	1%
Niet ingevuld	19%	0%	16%

Risicoleerlingen, geregistreerde interventies Schooljaar	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Arrangement eigen school (zonder indicatie jeugdhulp)	25%	20%	17%
Arrangement eigen school (met indicatie jeugdhulp)	11%	16%	15%
Ll niet op school: dagbesteding/behandeling/onderwijs met onderwijsaanbod	13%	17%	13%
Ll niet op school: dagbesteding/behandeling/opname zonder onderwijsaanbod	15%	15%	12%
Geen; moet nog opgestart worden	7%	13%	12%
Ll deels op school, deels dagbesteding/stage/behandeling	3%	10%	6%
Arrangement Onderwijsopvangvoorziening	6%	6%	4%
Niet ingevuld	20%	4%	22%

Bij de thuiszitters vragen de interventies “Geen; moet nog opgestart worden” en “Ll niet op school: dagbesteding/behandeling/opname zonder onderwijsaanbod” aandacht. De eerste kan zowel de periode dat het plan van aanpak opgesteld en overeengekomen moet worden, betreffen, als eventuele wachttijd voor behandeling. De tweede kan de periode dat de leerling zelf (psychisch of fysiek) nog niet in staat is om onderwijs op te pakken betreffen. Elke school heeft de opdracht om de leerling schoolwerk aan te bieden op het moment dat de leerling dit aankan. We kunnen op basis van de registratie echter niet uitsluiten dat er leerlingen zijn die wel enig leerwerk aankunnen, maar dit niet krijgen aangeboden. En andersom wordt door de scholen aangegeven dat het soms een periode kan duren voordat bij de school bekend is dat een leerling behandeling volgt of dat er een opname heeft plaatsgevonden. Scholen worden hier niet altijd direct van op de hoogte gebracht door ouders/verzorgers, dan wel andere betrokken partijen.

Bij de risicoleerlingen zien we dat met name arrangementen op de eigen school en dagbesteding/ dagbehandeling worden ingezet. Wel zien we dat het aantal leerlingen bij dagbestedingen met 50% of minder onderwijs is afgenomen ten opzichte van het voorgaande schooljaar. Dat is een positieve ontwikkeling.

Aantal leerlingen bij dagbestedingen

	1-9-2023	1-12-2023	1-3-2024	1-6-2024	1-9-2024	1-12-2024	1-3-2025	1-6-2025
Aantal leerlingen bij dagbesteding en 50% of minder onderwijs	63	80	91	100	89	67	60	70

Bij de scholen dringen we overigens aan op het goed invullen van de registratie. Het percentage ‘Niet ingevuld’ is in het afgelopen jaar bij de interventies sterk opgelopen (van 4% naar 22%). Dat heeft deels te maken met een omissie in het systeem bij de oplevering. Inmiddels is deze omissie hersteld, waardoor we verwachten dat het percentage ‘niet ingevuld’ komend jaar weer daalt.

Toepassen doorzettingsmacht

Het afgelopen schooljaar is voor de overstap po-vo geen bovenschools toelatingsoverleg gevoerd. Het samenwerkingsverband is wel betrokken geweest bij enkele casussen om een uiteindelijke plaatsing op een school binnen het SWV te organiseren. Dit is in direct contact met de individuele scholen goed tot stand gekomen.

2.4 Bespreking resultaten

Invullen verzuimregistratie kan beter

Het compleet en actueel houden van de registratie van het aanhoudend verzuim door de scholen blijft een uitdaging. Ondanks de aandacht die het samenwerkingsverband hiervoor vraagt, lijkt het bij scholen vaak een sluitpost waarvoor onvoldoende tijd beschikbaar is. We zien wel dat de nieuwe versie van het registratiesysteem makkelijker werkt voor de scholen, en dat de hoofdoorzaken beter zijn ingevuld in het afgelopen jaar. De verzuimregistratie dient als monitor om onze plannen en afspraken met de scholen en de gemeenten te onderbouwen en de resultaten van ons aller acties te evalueren.

Stabilisatie in aantallen thuiszitters en risicoleerlingen

De cijfers over het afgelopen jaar geven een stabilisatie in de aantallen te zien ten opzichte van de groei in de voorgaande jaren. Met circa 300 leerlingen met langdurig verzuim, is dit circa 1,8% op het totaal aantal leerlingen binnen de regio in het afgelopen jaar. Er is echter reden om aan te nemen dat we afgelopen jaar geen volledig beeld hebben gehad van het werkelijke verzuim, vanwege de invoering van de nieuwe versie van het registratiesysteem. Vanuit de praktijk van de casuïstiek vermoedt het samenwerkingsverband dat het aantal hoger is dan geregistreerd.

Analyses schoolaanwezigheid door scholen

Halverwege afgelopen schooljaar hebben de scholen van MHR een analyse gedaan in hun school met gebruik van het MD-MTSS-model. De opvallende uitkomst van deze analyses was dat het ongeoorloofd verzuim in de scholen (spijbelen) is afgenomen, maar dat er een toename is in het aantal ziekmeldingen. Vervolgens hebben het samenwerkingsverband en de scholen afgesproken om ten aanzien van ‘Goede aanwezigheid’ en ‘Beginnend verzuim’ per school acties in te zetten, zoals het normaliseren van schoolaanwezigheid naar de leerlingen en hun ouders, en meer drempel inbouwen bij het ziekmelden. Met elkaar willen we de maatschappelijke ontwikkeling van minder schoolaanwezigheid keren. Dit vergt een preventieve en normaliserende inzet. Daarnaast zetten we ons gezamenlijk in om het zorgwekkend en langdurig verzuim van leerlingen op te lossen. Dat vergt een curatieve inzet met inbreng vanuit de jeugdhulp.

Meer leerlingen met langdurig verzuim in de overstap po-vo

In schooljaar 2024-2025 is het samenwerkingsverband betrokken geweest bij 68 leerlingen die een verminderde schoolaanwezigheid hadden in het po of in zijn geheel niet (een deel van het schooljaar) op school aanwezig zijn geweest. Het gaat hierbij om 50 leerlingen uit de regio Midden-Holland en 18 leerlingen uit de regio Rijnstreek.
Niet alle leerlingen zijn doorgestroomd naar het vo, omdat dit niet altijd het passende vervolg was voor dat moment. Ook aankomend schooljaar zal het samenwerkingsverband-vo betrokkenheid houden bij deze leerlingen.

In de regio Midden-Holland behoorden 6 gemelde leerlingen vanuit het woonplaatsbeginsel tot een ander samenwerkingsverband. Vanwege hun mogelijke interesse voor scholen binnen de regio van het samenwerkingsverband is er betrokkenheid geweest. Indien dit nog niet het geval was, is het advies geweest om ook het eigen samenwerkingsverband te betrekken.

Uitgangspunt van ons beleid is dat leerlingen in het po die al lange tijd (meer dan een half jaar) geen school bezoeken en die thuis of bij een dagbesteding/dagbehandeling zijn, terug geleid worden naar onderwijs op een po-school voordat zij de overstap po-vo maken. Dit geldt ook voor leerlingen die 12, 13 of 14 worden in het eerstvolgende schooljaar. Deze leerlingen hebben door hun beperkte schoolaanwezigheid in voorgaand schooljaar/schooljaren vaak nog veel didactische vaardigheden te leren, die ze nog niet, dan wel onvoldoende aangeboden hebben kunnen krijgen in het po. Met de leerstof van het po wordt deze kennis verder opgebouwd en uitgebreid, zodat de leerling vervolgens kan voldoen aan de leerdoelen die daarna in het vo aan bod zullen komen. Het is ook aan de basisschool (bao, sbo, so), dan wel het samenwerkingsverband po/so om het onderwijsperspectief voor een leerling met langdurig verzuim in het po te bepalen, alsmede het schooladvies.

Aandachtspunten uit jaarverslag 2023-2024

In het vorige jaarverslag gaven we aan in 2024-2025 meer aandacht te hebben voor:

- Het met de gemeenten doorzetten van onze gezamenlijke aanpak. Zowel in Midden-Holland als in Rijnstreek neemt het aantal leerlingen met langdurig verzuim nog toe en staat zorgwekkend verzuim als speerpunt in de ontwikkelagenda. Met name in Midden-Holland werken we aan de inzet van een nieuw instroomarrangement bij de OOV. Ook versterken we de samenwerking bij het integraal arrangeren.
- Het continuüm van zorg naar onderwijs. Onze doelstelling is om jongeren optimale ontwikkelkansen te bieden door een samenhangend en geïntegreerd aanbod van jeugdhulp en onderwijs. Hieraan werken we met de gemeenten. Het genoemde instroomtraject bij de OOV kan een toevoeging zijn aan de rechterkant van het blok ‘Onderwijs met zorg’.

Zowel in Midden-Holland als in Rijnstreek vormt verzuim een belangrijk thema in onze gezamenlijke ontwikkelagenda. Het nieuwe instroomarrangement bij de OOV is helaas in beide regio’s nog niet tot stand gekomen, omdat de jeugdhulpkant van het beoogde arrangement niet kon worden ingevuld. In Midden-Holland ziet het ernaar uit dat er binnen afzienbare tijd groen licht komt voor de implementatie. Ook is er in beide regio’s geïnvesteerd in het integraal arrangeren.

Hoofdstuk 3 | Samenwerking met leerplicht, JGZ, jeugdhulp en gemeenten

3.1 Activiteiten

Met de scholen, leerplicht, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp en gemeenten werken we aan het tegengaan van verzuim door snelle signalering, normaliseren van schoolaanwezigheid en effectievere hulp en ondersteuning. Kortom, aan een sluitende verzuimaanpak.

In beide subregio's Midden-Holland en Rijnstreek vindt beleidsmatig regelmatig afstemming plaats over de aansluiting onderwijs – jeugdhulp rondom schoolaanwezigheid/ verzuim. Ook is er geregeld overleg tussen het samenwerkingsverband en de afdeling leerplicht van de verschillende gemeenten. Een sluitende verzuimaanpak vergt goed integraal arrangeren en een goede regie op de casus, zowel in de beginfase als in latere fases, zeker als de voortgang traag gaat of stagneert. In de regio's Midden-Holland en Holland Rijnland/ Rijnstreek zijn afspraken over het integraal arrangeren gemaakt. Elkaar steeds goed vinden in de casuïstiek vraagt blijvende aandacht. Daarom wordt regelmatig in gezamenlijke bijeenkomsten met de coördinatoren onderwijsondersteuning en vertegenwoordigers vanuit de gemeenten (leerplicht, lokaal team, jgz) besproken hoe de samenwerking ten aanzien van schoolaanwezigheid kan worden versterkt.

Het samenwerkingsverband neemt deel aan het landelijke initiatief Wel in ontwikkeling, gericht op jongeren met een vrijstelling.

3.2 De cijfers

Cijfers leerplicht

De regio Midden-Holland hanteert vergelijkbare definities als het SWV voor thuiszitters en risicoleerlingen. In het jaarverslag meldt deze regio de afgelopen 3 jaar dat zij 0 thuiszitters ziet. Het aantal risicoleerlingen dat leerplicht ziet is weergegeven in onderstaande tabel (3.1).

Risico-leerlingen Midden-Holland		**(V)SO**	**VO**	**Totaal 2022-2023**	**(V)SO**	**VO**	**Totaal 2023-2024**	**(V)SO**	**VO**	**Totaal 2024-2025**
Bodegraven-Reeuwijk	LP	4	21	25	27	22	49	16	30	46
	KP	0	0	0	0	9	9	0	5	5
Gouda	LP	19	37	56	41	31	72	34	38	72
	KP	0	0	0	0	17	17	0	3	3
Krimpenerwaard	LP	2	4	6	5	3	8	4	11	15
	KP	0	0	0	0	3	3	0	3	3
Waddinxveen	LP	3	5	8	5	11	16	10	23	33
	KP	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Zuidplas	KP	0	1	1	0	4	4	1	2	3
Totaal leerplicht		28	67	95	78	67	145	64	102	166
Totaal kwalificatieplicht		0	1	1	0	33	33	2	14	16
Totaal		28	68	**96**	78	100	**178**	66	116	**182**
Regio Midden-Holland, inclusief heel Zuidplas (deels gebied Koers-VO) en ook leerlingen van Reformatorische scholen										

De regio Rijnstreek geeft in het jaarverslag het aantal thuiszitters en risicoleerlingen. De gemeente hanteert daarvoor in principe dezelfde definities als het samenwerkingsverband. De aantallen zijn: 29 thuiszitters in het VO en 11 in het VSO. Het aantal risicoleerlingen heeft de gemeente niet uitgesplitst naar schoolsoort. Het zijn er 91 voor PO/(V)SO/VO/MBO tezamen.

3.3 Bespreking resultaten

Vergelijking aantallen met die van het samenwerkingsverband

De cijfers van de afdelingen leerplicht en het samenwerkingsverband zijn niet geheel vergelijkbaar, omdat de afdelingen leerplicht in hun tellingen meer scholen meenemen dan het samenwerkingsverband. Zo neemt Bureau leerlingzaken in Midden-Holland drie vo-scholen mee die niet onder het samenwerkingsverband vallen, maar niet de cijfers van leerplicht Zuidplas. De cijfers van leerplicht Alphen aan den Rijn/ Nieuwkoop noemt de cijfers voor risicoleerlingen over alle schoolsoorten, inclusief PO/SO en MBO. Toch leggen we hieronder de cijfers naast elkaar.

In Midden-Holland is het aantal thuiszitters en risicoleerlingen in de registratie van Bureau Leerlingzaken groter dan die in de registratie van het samenwerkingsverband. Het Bureau noteerde in totaal 182 leerlingen met langdurig verzuim (thuiszitters plus risicoleerlingen). Dit cijfer van bureau leerlingzaken is inclusief de vo-scholen Driestar-Wartburg en de scholen van Koers-vo die niet in de cijfers van ons samenwerkingsverband worden meegenomen. Het samenwerkingsverband noteerde gemiddeld over de 4 tellingen in totaal 147 leerlingen.

De regio Rijnstreek hanteerde afgelopen schooljaar voor het eerst vergelijkbare definities voor thuiszitters en risicoleerlingen. Leerplicht noteerde 40 thuiszitters en 91 risicoleerlingen (totaal 131), het samenwerkingsverband in totaal 146 leerlingen.

Sluitende aanpak met leerplicht, Jeugdgezondheidszorg en lokale teams

De samenwerking met de leerplichtconsulenten in de verschillende gemeenten, met name in Midden-Holland, is onverminderd goed en intensief. Ook de samenwerking met de JGZ is goed. De scholen betrekken de JGZ bij (terugkerende) ziekmeldingen die mogelijk kunnen leiden tot zorgwekkend verzuim. De lokale teams zijn betrokken als er jeugdhulp nodig is voor de jongere.

Sluitende aanpak met jeugdhulp Midden-Holland

In Midden-Holland is met de gemeenten een ‘Regionaal Plan van aanpak Thuiszitters en Risicoleerlingen’ overeengekomen. Actiepunten voor 2024/2025 waren:

- Borging samenwerkingsafspraken Meldprotocol voor leerplicht en Doorstroompunt (gereed/ onderhouden)
- Integraal arrangeren (gereed/ onderhouden)
- Entree examentrajecten voor 15-jarige leerlingen op de VO-school (krijgt een andere focus in het nieuwe vsv-programma)
- Opbouwtraject voor verzuimleerlingen bij OOV (onderhanden)
- Multidisciplinaire aanpak bij verzuim (onderhanden)
- Samenwerkingsafspraken dagbesteding (gereed)

Sluitende aanpak met jeugdhulp Rijnstreek

In Alphen aan den Rijn lag de focus op het vinden van aansluiting bij de nieuwe structuur van de jeugdhulp en het lokale team (Oog voor Thuis). Daarnaast is de wat ingezakte samenwerking met leerplicht nieuw leven ingeblazen. De afdeling leerplicht heeft een pilot TOON gestart, waarbij enkele medewerkers de casussen met langdurig verzuim nadrukkelijk monitoren en zo nodig procesregie kunnen inzetten.

In Nieuwkoop is een jeugd- en gezinsteam (JGT) actief. Het JGT biedt preventieve en curatieve jeugdhulp. De samenwerking is goed.

Systeemaanpak

Bij voorkeur zet de jeugdhulp in op een systeemaanpak. Dat houdt in dat een jongere niet op zichzelf hulp krijgt, maar dat altijd het grotere verband van het gezin of netwerk van de jongere erbij wordt betrokken. De wachttijden voor jeugdhulp zijn nog niet korter geworden. Overeenkomstig de landelijke situatie is ook in deze regio schaarste aan sGGZ-hulp. Overbruggende hulp gedurende de wachttijd komt niet altijd tot stand. Dit betekent dat de problematiek van de jongere vaak toeneemt gedurende de wachttijd.

Hoofdstuk 4 | VSV-samenwerking met scholen, MBO, DSP en gemeenten

4.1 Activiteiten

Het v(s)o werkt samen met het mbo en het doorstroompunt (DSP, voorheen het RMC) aan het tegengaan van voortijdig schoolverlaten (vsv). Het vsv-convenant 2021-2024 is verlengd t/m 2025. In het convenant zijn drie programmaonderdelen opgenomen waarbij het vo is betrokken, namelijk 'Onderwijsopvangvoorziening', 'Overstap pro vso naar mbo', en 'Versterken LOB vo-mbo–bedrijven'.

4.2 De cijfers en bespreking resultaten

Vsv (voortijdig schoolverlaten)

We zien in de vsv-cijfers voor het gehele vo een lichte toename ten opzichte van het voorgaande jaar. Kijken we een niveau dieper dan zien we dat de vsv-percentages voor de havo/vwo-bovenbouw zeer licht zijn afgenomen. Voor de onderbouw en de vmbo-bovenbouw zijn ze toegenomen. Recentere cijfers dan van 2023-2024 zijn nog niet beschikbaar.

Zuid-Holland-Oost	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Deelnemers VO	21.012	20.686	20.691	20.708	21.144
vsv VO	54	59	78	65	88
vsv% VO	0,26%	0,29%	0,38%	0,31%	0,39%

Totaal VO regio ZHO	vsv%	Landelijk%	Streefnorm
VO onderbouw	0,27	0,5	0,26%
VMBO bovenbouw	0,67	1,11	0,95%
HAVO/VWO bovenbouw	0,42	0,63	0,30%

Een vsv-er is een jongere die niet meer staat ingeschreven bij een school, en die geen startkwalificatie of vrijstelling heeft. We zien in dit jaarverslag een toegenomen aantal risicoleerlingen en een laag vsv-cijfer. De verklaring hiervoor is dat de risicoleerlingen weliswaar (ten dele) niet naar school komen, maar nog wel staan ingeschreven. Ze zijn daarmee geen vsv-er. De vsv-ers bij met name de havo betreffen leerlingen die zonder diploma de school verlaten.

De maatregelen ‘Overstap pro vso naar mbo’, en ‘Versterken LOB vo-mbo–bedrijven’

Voor de overdracht van leerlingen vanuit het praktijkonderwijs, het vso en de isk naar het mbo, arbeid of dagbesteding, maakt de regio gebruik van een digitaal overdrachtssysteem. De overstap naar het mbo wordt begeleid door een overstapcoach.
Met de maatregel ‘versterken LOB’ is in het vmbo een aanvullend programma uitgevoerd op het reguliere LOB-programma voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding van de vo-scholen. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd voor kennisoverdracht tussen mboRijnland en de vo-decanen.

De maatregel Onderwijsopvangvoorziening

De OOV is een onderwijszorgarrangement gericht op leerlingen met wie het tijdelijk niet goed gaat op school. Dit kan bijvoorbeeld komen door zorgen op school, zoals er uit gestuurd worden of problemen met leraren, maar ook door problemen thuis of op straat. Of omdat de leerling misschien niet goed in zijn vel zit waardoor hij minder of mogelijk zelfs helemaal niet naar school gaat. De OOV wordt voor het overgrote deel bekostigd door het samenwerkingsverband, de scholen en de woongemeenten van de leerlingen. Daarnaast is er een bijdrage vanuit het vsv-programma.
De OOV en het samenwerkingsverband evalueren jaarlijks de resultaten van de OOV. Een aantal bijzonderheden uit de evaluatie over 2024-2025 is hieronder weergegeven.

Het aantal leerlingen dat gebruik maakt van de OOV is in de afgelopen drie jaar teruggelopen, van 114 naar 96 naar 91. De terugloop betreft met name de vmbo-b/k-leerlingen met externaliserend gedrag.

Totaal aantal leerlingen per locatie	*20-21*	*21-22*	*22-23*	*23-24*	*24-25*
Gouda	33 40%	32 36%	40 35%	34 36%	33 36%
Alphen	32 39%	36 41%	56 49%	45 47%	40 44%
Schoonhoven	17 21%	20 23%	18 16%	16 17%	18 20%
Totaal	*82*	*88*	*114*	*96*	*91*

De OOV werkt met combinatietrajecten (de leerling bouwt zo snel en zoveel mogelijk weer op bij de eigen school). Dit is voor jongeren met internaliserend gedrag belangrijk. Zij hebben vaak langer ingroei-tijd nodig. Soms lukt dit ingroeien en kan daarmee instroom in het VSO worden voorkomen, soms lukt het ook niet en kost het tijd om een passend alternatief of een VSO-plek te realiseren. Hierdoor hebben sommige trajecten van jongeren met deze problematiek lang geduurd. Maar is er wel instroom in het VSO voorkomen.

De gemiddelde leeftijd van de leerlingen in de OOV schommelt al jaren rond de 14 jaar. Net als voorgaande jaren kampen de jongeren bij de OOV met name met multiproblematiek en systeemproblematiek. Soms is dit dusdanig problematisch dat het ook voor de OOV zijn grens raakt en het traject moet worden gestopt omdat er eerst een meer intensieve vorm van jeugdhulp nodig is. In 2024-2025 is de OOV met 26% van de trajecten gestopt. De belangrijkste reden daarvoor was dat het leerlingen niet lukte om voldoende naar de OOV te komen (9 keer). Drie keer is er gestopt vanwege onveiligheid (door gedrag leerling en/of ouders) en twee keer omdat er geen overeenstemming meer was met de ouders.

De uitstroom uit de OOV (inclusief de gestopte trajecten) was in de afgelopen schooljaren als volgt:

Uitstroom OOV	**2022-2023 (n=89)**		**2023-2024 (n=71)**		**2024-2025 (n=65)**	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Eigen school	16	18%	15	21%	12	18%
Andere reguliere school	6	7%	5	7%	8	12%
MBO	12	13%	11	15%	12	18%
VSO	25	28%	11	15%	11	17%
Risicoleerlingen	13	15%	27	38%	9	14%
Anders	17	19%	2	3%	13	20%

De cijfers voor 2024-2025 en het voorgaande schooljaar zijn vergelijkbaar, behalve de toename in de categorie ‘Anders’. Zeven leerlingen uit die categorie werden opgenomen voor behandeling of gingen naar een dagbesteding, vier gingen tijdelijk uit onderwijs en twee zijn verhuisd naar buiten de regio.

Al met al zien we de problematiek van de jongeren bij de OOV door de jaren heen complexer worden. Naast de toename van internaliserende problematiek, zien we ook een toename in externaliserende problematiek. Beide sluiten aan bij een maatschappelijke ontwikkeling die in heel Nederland te zien is. Het is van belang om het maatschappelijke gesprek (scholen, gemeenten en SWV) te voeren over de toename in de extremen, zowel qua internaliserend als qua externaliserend gedrag. Ook het gesprek met ouders hierover is van belang.

Voor de leerlingen met verzuim werkt het SWV/ de OOV aan een nieuw instroomarrangement bij de OOV. Dit onderwijszorgarrangement moet leerlingen helpen om op te bouwen van een beperkt aantal uren onderwijs op de OOV-locatie naar veel uren onderwijs aldaar. Hiervoor is een multidisciplinaire inzet nodig, met ook sGGZ-kennis. Het SWV is hierover in gesprek met de gemeenten. We richten ons op invoering in 2026.

Bestendiging

In de bestendigingscijfers komt tot uitdrukking waar leerlingen twee jaar na het verlaten van de voorziening zijn. Dit is een maat voor het effect van de OOV. In november 2025 is met hulp van het Doorstroompunt Zuid-Holland Oost onderzoek gedaan naar de situatie van de leerlingen die de OOV in de afgelopen jaren uitstroomden. Daaruit blijkt dat 74% nog in het onderwijs is, een startkwalificatie heeft behaald of werkt.

Bestendigingscijfers OOV per november 2025						
	Uitgestroomd 20-21		Uitgestroomd 21-22		Uitgestroomd 22-23	
Volgt onderwijs (V(S)O of MBO)	46	66%	41	71%	66	74%
Ingeschreven, maar komt niet op school					13	15%
Startkwalificatie behaald	2	3%	6	10%	0	0%
Werkt	11	16%	1	2%	0	0%
Begeleiding derden/ vrijstelling/ uitkering	3	4%	3	5%	10	11%
Buiten regio/ verhuisd	1	1%	3	5%	0	0%
Onbekend	3	4%	2	3%	0	0%
VSV	4	6%	2	3%	0	0%
Totaal	70		58		89	

Hoofdstuk 5 | Aanbevelingen voor komend schooljaar

Voor het samenwerkingsverband is schoolaanwezigheid ook komend jaar een belangrijk thema. Daarbij is samenwerking met alle betrokken partners van groot belang, zowel op casus- als op beleidsmatig niveau. Daarop blijft ingezet worden.

We continueren de volgende activiteiten:

- Blijvende aandacht voor snelle signalering en opschaling bij verzuimleerlingen in de scholen. Dit geldt ook voor zorgwekkend verzuim van zieke leerlingen, waarbij binnen de afgesproken tijd de JGZ/GGD wordt ingezet voor een gesprek met de ouders. Verder blijven we aandacht vragen voor het onderhouden van het contact door de school met de leerling die niet op school is.
- Blijvende aandacht voor een goede registratie van het verzuim door de scholen.
- Blijvende aandacht voor snelle aansluiting van jeugdhulp en hulp in het gezin bij de leerlingen voor wie dat nodig is.
- Blijvende aandacht voor de overstap po-vo voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Idem bij de overstap vo-mbo. Stimuleren van een warme overdracht.
- Blijvende aandacht voor een dekkend netwerk voor alle leerlingen.
- Blijvende samenwerking met de gemeenten in Midden-Holland en Rijnstreek t.a.v. het bevorderen van schoolaanwezigheid en het terugdringen van aanhoudend verzuim (thuiszitters, risicoleerlingen).

We besteden extra aandacht aan:

- Een gezamenlijke aanpak gericht op schoolaanwezigheid vanuit deze methodische aanpak. We nemen deze aanpak op in het nieuwe ondersteuningsplan 2026-2030. Ook nemen we deze aanpak mee in de samenwerking met de gemeenten in de gezamenlijke ontwikkelagenda's.
- De invoering van het instroomtraject bij de OOV.

Tot slot

Het samenwerkingsverband dankt alle partijen met wie we constructief en prettig samenwerken, zoals gemeenten, leerplicht, JGZ/GGD, jeugdhulp en scholen. Graag zetten we deze samenwerking voort.